

Dražba je bila v najlepšem razvitku. Cela tolpa radovednih ljudi je premeknila se ta trenotek in jako zgovorno je obravnavala nekaj. Z vseh strani so se razlegale besede: „rubelj, rubelj“ — in klicar ni utegnil zopet zaupiti nastavljenе cene, ki je bila uže štirikrat večja od prve. Okrog stoječa tolpa se je pulila za neko podobo, ki ni mogla biti brezi vpliva na nikogar, če je le nekoliko pojma imel o živopisji. Umetelnikovega čopiča izbornost se je očito kazala v vsem. Podoba je bila, to je bilo kazno, uže nekolikokrat popravljena in prenovljena; kazala je ogorelo obličje nekega Azijca v široki obleki in z nenavadnim, čudovitim izrazom na obrazi, najbolj pa so okrog stoječi pristotniki čudili se čudovito živim očem. Čim vernejše so gledali vá-nje, tem krepkejše se je zdelo, da strmé v vsakoga.

Ta čudna okolnost, ta nenavadni umetelnostni „fokus“ je mamil skoro vseh pozornost. Uže je bilo od njega stopilo mnogo navzočnikov, zato ker se jim cena ni zdela primerna vrednosti. Ostala sta le dva znana aristokrata, ki sta čestila živopisje, nista hotela nikakor odnehati, da bi ne kupila čudne podobe. Razgrela sta se in gotovo bi bila ceno prignala neizmerno visoko, da ni nikdo izmed opazovalcev, ki so motrili obraz, vskliknil: „Dovoljajte, da na nekoliko časa končam vajin prepír; jaz imam morebiti več, nego vsak drug, pravice do te podobe“.

Le-te besede so ta trenotek vse opozorile ná-nj. To je bil petintrideseten človek, postavo je imel lepo in dolge črne kodre. Prijetno obličje, polno nekake jasne neskrbnosti, kazalo je dušo — ločeno od vseh mučecih svetskih težav; njega vnanjost ni javila nikakoršne prijazni šegam: vse je pričalo umetelnika.

To je bil res umetelnik B., ki je po lici poznalo ga mnogo navzočnikov. „Da-si vam bodo čudne zdele se moje besede“ — govoril je dalje, ko je bil opazil, da je ná-se opozoril vse prisotne, „če hočete zvedeti majhen dogodek, morda se preverite, da sem imel pravico, da sem izgovoril jih. Vse mi priča, da je to prav tista podoba, ki je iščem.“

(Dalje prihodnjič.)

Politične stvari.

Deželni zbor kranjski.

Odsek za premembo volilnega reda za deželni zbor kranjski predlaga sledeči

Z a k o n

z ... dné

s katerim se prenařejajo nekatera določila volilnega reda za deželni zbor vojvodine kranjske.

Po nasvetu deželnega zbora Moje vojvodine Kranjske ukazujem tako:

Člen I.

Paragrafi 4., 8., 10., 11., 16., 22., 24., 26., 27., 28., 29., 30., 31., 32., 33., 34., 35., 36., 41., 42., 43., 44., 45., 46., 47., 48., 49., 50., 51., 52. in 53. deželno-zborskega volilnega reda s 25. februarija 1861. in zakon z 10. januarija 1867. l. (zak. in ukazni list za vojvodino Kranjsko št. 4), s katerim sta se prenaředila §§fa 13. in 15. deželnega volilnega reda, so v svoji zadnji besedi preklicani in glasiti se morajo tako:

§. 4.

Vsak v volilski razred mest in trgov uvrščeni kraj je ob enem volilni kraj.

V volilnih okrajih, ki so sestavljeni iz dveh ali več mest in trgov, je glavni volilni kraj tisti kraj, ki je v §fu 3. pri določevanju vsakega volilnega okraja prvi imenovan.

§. 8.

V volilnih okrajih, sestavljenih za volitev poslance v iz kmetskih občin, je volilni kraj tisti kraj, ki je v §fu 7. pri določevanju vsakega volilnega okraja prvi imenovan.

§. 10.

Volilno pravico v občē ima vsak samopravni avstrijski državlján moškega spōla, kateri je dopolnil 24. leto svojega življenja, ter ni izključen od volilne pravice (§. 18).

Samo v volilskem razredu vélikega posestva se med volilce štejejo tudi samopravne ženske, ki so dopolnile 24 let, ter niso izključene od volilne pravice.

§. 11.

Poslance iz volilskega razreda vélikega posestva volijo direktno posestniki tistih, v deželni deski vknjiženih posestev, katera plačujejo najmanj po sto gold. cesarskih realnih davkov na leto, od katerega zneska zemljarina (zemljiški davek) znaša najmanj štiri petine.

Med več sopoestniki v deželni deski vknjiženega posestva, ki daje pravico voliti, sme voliti samo tisti izmed njih, kogar zato pooblastē.

Kdor poseduje dve ali več v deželni deski vknjiženih posestev, katerih letna dolžnost na cesarskih realnih davkih skupaj znaša najmanj sto gold. in od tega zneska zemljarina najmanj štiri petine, tisti ima tudi pravico voliti.

§. 13.

Poslance v §fu 3. naštetih mest in trgov volijo direktno vsi tisti občani, kateri imajo po posebnem občinskem štatutu ali po občinskem zakonu s 17. februarija 1866. pravico voliti občinski zastop mest in trgov, sestavljajočih eden volilni okraj, in kateri niso po §fu 18. deželno-zborskega volilnega reda izključeni od volilne pravice, in kateri

a) v občinah s tremi volilnimi razredi spadajo v prvi in drugi razred in kateri v tretjem razredu plačujejo najmanj po pet gold. cesarskega direktnega davka na leto;

b) v občinah, ki imajo manj ko tri volilne razrede, pa tisti po visokosti letnega cesarskega direktnega davka zvrščeni občinski volilci, ki plačujejo prvi dve tretjini vsega tega davka in razven teh tisti, ki plačujejo najmanj po pet gold. cesarskega direktnega davka na leto.

Tem je prištevati tudi častne meščane in vse tiste občane, kateri imajo po §fu 1., točki 2. občinskega volilnega reda te dežele volilno pravico brez ozira na to, plačujejo li davek ali ne.

§. 15.

Volilne može vsake občine volijo direktno vsi tisti občani, kateri imajo po občinskem zakonu s 17. februarija 1866. pravico voliti občinski zastop in kateri niso po §fu 18. deželno-zborskega volilnega reda izključeni od volilne pravice, in kateri

a) v občinah s tremi volilnimi razredi spadajo v prvi in drugi razred in kateri v tretjem razredu plačujejo najmanj po pet goldinarjev cesarskega direktnega davka na leto;

b) v občinah, ki imajo manj ko tri volilne razrede, pa tisti po visokosti letnega cesarskega direkt-

nega davka zvrščeni občinski volilci, ki plačujejo prve dve tretjini vsega tega davka in razven teh tisti, ki plačujejo najmanj po pet goldinarjev cesarskega direktnega davka na leto.

Tem je prištevati tudi častne meščane ali častne občane in vse tiste občane, ki imajo po §fu 1., točki 2. občinskega volilnega reda te dežele volilno pravico brez ozira na to, plačujejo li davek ali ne.

§. 16.

Vsak volilec sme svojo volilno pravico samo v enem volilnem okraji in praviloma samo osebno zvrševati.

Po izimku smejo volilci iz volilskega razreda velikega posestva po pooblaščenih voliti. Ženske svojo volilno pravico zvršujejo samo po pooblaščenih.

Pooblaščenec mora imeti volilno pravico v tem volilskem razredu ter sme samo enega volilca zastopati.

Pooblastilo za zvrševanje volilne pravice v volilskem razredu velikega posestva se mora glasiti na zvrševanje volilne pravice v tem volilskem razredu ter mora imenovati volitev, za katero se daje.

Zunaj vojvodine Kranjske izdana pooblastila in preklici pooblastil morajo biti pravilno poverjeni.

Kdor ima pravico voliti v volilskem razredu velikega posestva, ne sme voliti v nobenem volilnem okraji drugih dveh volilskih razredov, in kdor ima pravico voliti v volilnem okraji v §. 3. naštetih mest in trgov, ne sme voliti v nobeni kmetski občini.

Ako je volilec volilskih razredov mest in trgov ter kmetskih občin član več občin, tedaj zvršuje svojo volilno pravico samo v občini svojega rednega stanovišča.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Gorice 15. okt. (Izv. dopis.) Včeraj je bil novi goriški knez in nadškof dr. Alojzij Matija Zorn slovesno vmeščen. Vreme je bilo 6. t. m. pri nadškofovem dohodu in včeraj jako ugodno in krasno. Kakor včeraj, bilo je tudi pri dohodu goriško mesto praznično preoblečeno po onih ulicah in prostorih, kodar se je peljal novi viši naš pastir. Ljudstva se je zbralo ob cestah in ulicah 6. in 14. oktobra v obili meri; pomnožilo pa se je na tisoče pri včerajšnjem vmeščenju. Sosebno iz vipavske doline, pa tudi iz gôr so prišle velike množice udeležiti se včerajšnje svečanosti. Tržaški škof dr. Glavina je bil došel uže v petek z namenom, da je v soboto zjutraj kot pooblaščenec podelil nadškofu palij. Enako je došel poprej tudi namestnik Depretis. Iz Ljubljane sta bila prišla 2 kanonika (Urbas in Klofutar), iz Trsta tudi 2. Kakor ljudstvo, vdeležila se je tudi duhovščina slovesnega dne od vseh strani. Včeraj ob 9. uri zjutraj začela se je procesija pomikati iz semeniške cerkve mimo škofove palače čez Travnik skoz Raštelj v veliko cerkev. Šolska mladina vseh vrst in celega mesta z učiteljstvom je šla v dolgem sprevodu. V prvostolnici se je prebralo najprej cesarjevo nemško in potem papeževo daljše latinsko pismo o potrditvi nadškofa. Na to nagovori proš dr. Valussi nadškofa latinski, in poslednji se zahvali se ve da v istem jeziku. Ko se duhovniki in redovniki pojedini poklonijo novemu vladiki, začne velika maša, peta od nadškofa. Ljudstvo se je silno nagnjetlo po cerkvi, večidel pa je potrpežljivo čakalo po ulici, da so gledali, ko se je knez nadškof prvič praznično peljal v svojo rezidenco. Parado so delali danes tudi veteranci z godbo, ki so šli z zastavo skozi mesto. Popoludne je začela ob 4 $\frac{1}{2}$ uri

v véliki dvorani na Travniku veselica našega bralnega in podpornega društva, ki jo je z govorom, petjem, deklamacijo in veteransko godbo, toraj s prav velikim vspehom priredilo na čast novemu nadškofu. Sešlo se je obilo občinstva, tudi s kmetov in izmed duhovščine slovenske. Nekaj enakega, godbo in govore so imeli tudi v tukajšnji „katoliški družbi“, in to akademijo je počastil tudi naš nadškof s škofom tržaškim, ki sta ostala pri slovesnosti do konca, t. j. od 6—8 $\frac{1}{2}$ ure zvečer. Naj omenim, da je bil en govor tukaj tudi slovenski. Ko sta se škofa zopet vrnila, pričakovala je z veliko lampijoni ju na dvorišči nadškofijske palače velika množica iz omenjenega bralnega in podpornega društva, h kateri se je pridružilo v naglici tudi veliko meščanov. V tem, ko je šla deputacija društvena poklonit se nadškofu, kateri je odgovoril prav ljubeznjivo, so tekmovali pevci in godba, kako bi se v izvrševanju raznih komadov prekosili. Razumeti je, da so bili društveniki navdušeni tudi za živioklice.

Mestna godba je svirala pa v soboto večer pred nadškofijskim sedežem. Ob tej priliki sta izšla tudi poslednja lista „Soče“ in „L' Eco del Litorale“ v praznični obliki s primernim in navdušenim berilom, oziroma pesmami. Profesorji centralnega semenišča so izdali na lepi poli eno stran teksta v lepi latinski prozi. Sosebno pa jo je pogodil znan pisatelj, ob tej priliki skrit pod imenom „Porticulus Marianus“, jo je, pravim, zares zadel s sonetom, posvečenim nadškofu Alojziju v slovenskem, nemškem in laškem (furlanskem) jeziku. Oblika je krasna, kakor je misel srečna in lepa, ki govori o „pohlevni“ Ipavi in „deroči“ Soči ter sklepa z apostrofo na novega nadškofa tako-le: „Glej, Tebe, Knez, Ipava je dojila, Z modrostjo pa je Soča Te pojila: Bod' oče mil in krepek domovini!“

Tako so slavili novega nadškofa po vsem na razne strani in primerno. V svoji pohlevnosti ne mara za blišč; gotovo pa ga je veselila zunanost tam, kjer je bil prepričan, da je tudi notranost v soglasji. Iz preteklosti mnogo pozna naše razmere; bodočnost ga pa tudi podučí, kje so mu srca zares udana. V svojem pastirskem listu, ki ga je izdal za 14. dan oktobra, tedaj kot „dan shoda v prvostolnico“, se obrača naš vladika do ljudstva, duhovščine in uradnikov, brez razločka na narodnostne razlike naše dežele. Naj se mu posreči, da bi bile, kakor smo rekli uže pri njegovem odhodu v Istro, vse stranke in narodnosti zadovoljne. Saj razmere so tudi gledé na više pastirstvo v Istri in na Goriškem bistveno enake, in se po največ razlikujejo po kolikosti. „Bod' oče mil in krepek domovini!“ je tudi naša najiskrenejša želja.

Prem 14. okt. — „Novice“ so v svojem listu števil. 41. dne 10. t. m. prinesle članek: „Spravljajte sadne peške“, katerega naj bi si vsakdo dobro zapomnil in se po njem ravnal, sosebno pa še učitelji ljudskih šol. Ravno ti imajo sè svojo mladino najlepšo in najboljšo priliko v krajih, kjer in pa kedar sadje obrodí, si veliko sadnih pešek pribрати, ter jih potem splošno-koristni stvari dejansko vporabiti. Mladini naj se le prav toplo priporoča, da, kedar jabolka, hruške in drugo sadje povživa, naj pešek in koščic nikdar lahkomisljeno proč ne meče, nego naj jih skrbno spravlja in učitelju slednji dan sproti v šolo donaša, katere on potem pravilno shranjuje. Iz lastnega prepričanja trdim, da tako prekoristno delo mladina prav rada, vestno in z veseljem opravlja. Lansko leto pribral bil sem si sam med počitnicami nekoliko pešek, a mladina bila mi jih je do novega leta malo po malem v šolo toliko nanesla, da sem jih mogel večim šolam za setev na šolske vrte po nekoliko dekagramov odstopiti, ter vsakemu dečku ponavljavne šole in onim viših dveh oddelkov vsakdanje

P. t. gosp. Novak Peter, prefekt na Terizijini akademiji na Dunaji.

P. t. gosp. Sežun Žiga, bankni uradnik na Dunaji.

P. t. gosp. Zelenik Jožef, odgojitelj na Dunaji.

Gospod dr. Janko Sernec, advokat v Mariboru, poslal je 27. maja 1883 št. 223 po sklepu nekdanjega odbora za Tomšičev spomenik iz ostalega imetka tega odbora 268 gold. 60 kr. Slovenski Matici za duševni Tomšičev spominek, in sicer z namenom, da podpira slovensko literaturo ali žurnalistiko.

O tem predlogu bode se odločevalo v prihodnji odborovi seji.

Gosp. dr. J. Vošnjak, državni in deželni poslanec, izročil je 1. avgusta 1883 št. 442 dvajset gold. zaostale letnine, katero je rajni ud gosp. Karel Šepic, davkar v Konjicah, sporočil Matici.

Sprejme se med letne dohodke.

Poročajoči knjižničar Fr. Orešec preštel je vse knjige in zemljovide Slovenske Matice, naredil in spisal je knjigo „Izkaz“ ali „Skontro“ (Bestandes- und Erfolgs-Ausweis), kateri kaže število prejetih, oddanih in v Matičini knjigarni na razpolaganje ostalih knjig in zemljovidov, iztroške in dohodke, slednjič pa dobiček ali izgubo.

IV.

Poročilo književnega odseka.

Gosp. prvomestnik književnega odseka J. Marn poroča, da pisatelj „Književne zgodovine slovenskega Štajerja“ po **privatnem poročilu** „Slov. Naroda“ od 1. februarja 1883 piše v „Predgovoru“: „Ko pak je početkom tekočega leta Slovenska Matica sklenila, da le četiri pole za leto 1882 pridejo na svetlo, ostalo pak drugikrat, tega nesem mogel nikakor dopustiti.“

Ni res; marveč v skrbi za druge knjige za l. 1882. in 1883 sklenil je odbor 31. januarja 1883, da se zloženi dve poli popravite in na čisto natisnete zdaj, ker tiskarna potrebuje črk, potem pa denete na stran, še le prihodnje leto 1884 pa se natisne in izda vsa knjiga, če pisatelj potrdi potrebne jezikovne popravke. (Glej uradno poročilo v „Novicah“, list 15 str. 116.) Nikdar pa odboru ni bilo na misli, „četiri pole posebe dati na svetlo.“

To naj se v „Predgovoru“ k imenovani knjigi resnici na čast in obrambo popravi.

Roman „Arabela“ vrne se g. pisateljici po njeni volji.

Povest Ig. J. Kraszevskega: „Koča za vasjo“ poslovenjena je na mnogih mestih nejasno; prevod je treba popraviti, če se sprejme.

Majar H. V.: „Turki in Turkinje“ izroči se književnem odseku.

Naznanjeni prevod Šenoine „Kletve“ ne more se sprejeti, ker je pisava že v dopisu nepravilna.

Za leto 1884. svetuje se troje knjig:

1. „Letopis“ za 1884;
2. Głowacki Julij: „Flora slovenskih dežel“, če pošlje pisatelj za časa 2. del rokopisa;
3. Turgenev J. S.—Fr. J. Remec, Lovčevi zapiski, 2. del.

V.

Poročilo gospodarskega odseka.

Gospod blagajnik Vilhar naznanja, da gosp. R. K. 1. oktobra 1884 zapusti svoje stanovališče v Matičini hiši na Kongresnem trgu.

VI.

Odločitev pisateljskih nagrad in cene društvenim knjigam za 1882. in 1883. leto.

Gospodom pisateljem „Spomenika“, „Letopisa“ in prevoditelju Lovčevih zapiskov odločila so se plačila.

„Spomenik“ se prodava po 5 gold., Turgenev-Remec, Lovčevi zapiski 1. del po 50 kr. „Letopisu“, kterege je na čisto natisnjena 19 pol, določi se cena pozneje.

Odbor naroči gospodarskemu odseku, naj se z Narodno tiskarno pogodi, da „Letopis“ natisne do 1. novembra t. l., prihodnjič pa naj se z Narodno ali tudi s katero drugo tiskarno sklene gotovejša pogodba.

Knjige za leto 1882 in 1883 naj se skupaj razpošljejo.

Gospodu prof. Sonnenleitnerju, ki je Miklošičevo podobo za „Letopis“ izdelal izvrstno, naj se pismeno izreče odborova zahvala.

Gosp. odbornik Wiesthaler svetuje, naj se samo za ljubljanske odbornike Slovenske Matice ne tiska posebe 25 knjig vsake vrste na boljši papir in ne veže, ampak naj se vsem odbornikom in udom davajo enake knjige.

Odbor sklene, naj ostane pri stari navadi, odborniki pa naj si sami volijo vezane ali nevezane knjige.

VII.

Razprava o posebnih predlogih za letošnji 19. redni veliki zbor.

Priporočilo se je, naj bode 61. odborova seja 3. novembra, ker 19. novembra ali tisti teden utegne biti veliki zbor.

VIII.

Posamezni nasveti.

Odbor odobri prvosednikovo svetovanje, naj se snidejo in posvetujejo pred letošnjim velikim zborom gg. odborniki K. Klun, M. Pleteršnik, A. Praprotnik, L. Svetec in Fr. Šuklje, ki so bili v 56. odborovi seji izvoljeni v odsek za presojanje sklepov 18. velikega zbora o izpremembi Matičinih pravil in o izdavanji narodnega blaga.

Prvosednik sklene sejo o $\frac{3}{4}$.

Politične stvari.

Deželni zbor kranjski.

Minuli so tudi zadnji dnevi zborovanja deželnega zbora kranjskega in zadovoljni smemo reči, da so se obravnave njegove vršile boljše in mirnejše, kakor smo se mogli kedaj nadjati.

Koj po volitvah izrekli smo svoje mnenje, da bode treba modrega postopanja vseh zmernih narodnih poslancev, da zabrani razdvojenje v domačem taboru, in radi priznamo, da je ta naša prošnja ali želja prekosila v dosedanjih sklepih narodne večine naše največe nade.

Materijelno bila je želja narodne večine za prvo zborovanje skleniti nov volilni red za volitve v deželni zbor, po katerem naj bi se krivice dosedanjih Schmerlingovih postav odpravile vsaj v toliko, kolikor jih je gledé volitev v državni zbor preuredil uže državni zbor.

Začetkom ni se bilo nadjati, da bi se mogla ta preuredba skleniti s pomočjo nasprotnikov naših.

Dogodbe zadnjih dni pokazale so, da je to bilo mogoče in to ne le v očividni prid našega naroda na

Kranjskem, temveč tudi na veliko korist vseh naših političnih prijateljev in na korist pravičnega in za vso državo blagonosnega programa sedanje vlade.

Zakaj to, razvidi se lahko, ako pogledamo svoj lastni položaj zdaj.

Toda to presoditi prav, treba je ogledati vsa politično važnejša vprašanja zadnjega zasedanja našega zbora.

Potrjenje volitev vélikega posestva in pa vprašanje o podpori poduka v nemščini na ljudskih šolah gotovo bila vprašanja političnega pomena.

Ni dvomiti, da ob času potrjenja volitev vélikega posestva nepostavnost njihova vsaj ni bila dokazana zadosti, ker ne gledé na glasova Lichtenbergova in na oni glas dunajske hranilnice, po katerih je neveljavnost vsaj zeló dvomljiva postala, zdaj ne smemo prezirati, da je državna sodnija, najviša inštanca v političnih vprašanjih, med tem izrekla, da sta bila dva pristaša narodne stranke med volilce vélikega posestva po sestavi naši protipostavno vpisana med volilce. — S to rzsodbo padla pa je, akoravno za sklepanje deželnega zbora prepozno, vsa podlaga za dokazovanje nepostavnosti volitev vélikega posestva, kakor je bilo brati v tiskanem poročilu.

Vse to kaže, in glasovi nasprotnih časnikov to potrjujejo nedvomljivo, kako nevarno orožje bi bila podala narodna stranka naša nasprotnikom s tem, ako bi bila zavržla one volitve, koliko bi bila škodovala sebi in vsi stranki v državi, ne da bi bila sebi koristila najmanj.

Še bolj kočljivo bilo je vprašanje zarad podučevanja nemščine na ljudskih šolah. Po pravici ugovarjala je narodna stranka prejšnja leta, da po večini svoji protinaroden deželni šolski svet to svoto želi in more obraćati v namene ponemčevanja.

Tudi zdaj bila bi pri enakem deželnem šolskem svetu taka poraba mogoča; toda nemogoča, dokler je deželni šolski svet tako sestavljen kakor zdaj.

Ako bi se bila ta svota 500 gold. izpustila iz proračuna, bile pa bi zaprečene vse dotične naredbe šolskih oblastij gledé uže pričetega šolskega leta in prišle bi v stisko tudi pri konstitucionalnem vladanji nedopustljive; dalje, in to je bolj pomenljivo za stranko, katera hoče biti sposobna za vladajočo stranko, bili bi skupaj z nasprotniki sedanje vlade kričali zeló merodajni vojaški in tudi sicer nam ne neprijazni zmerni nemški krogi, da tako postopanje nasproti nemškemu jeziku je sovražno in v najboljšem slučaju: nepomirljivo.

Narodna večina je tedaj sklenila obdržati v proračunu ono svoto, odvzeti pa ji s tem ves strup političnega nasprotstva, da je določila svoto povikšano na 600 gold. „za neobligaten poduk družega deželnega jezika v večrazrednih ljudskih šolah.“ — S tem je omogočen prostovoljen, brezplačen poduk slovenščine in nemščine na večrazrednicah.

Da je ravno to ravnanje pravo, pokazalo se je koj pri obravnavi v finančnem odseku, ker Dežman, zapazivši, da narodna večina hoče zdaj enako skrbeti za učence nemških ljudskih šol v podučevanju slovenščine, kakor je prej nemška večina dež. zbora skrbela za podučevanje slovenskih učencev v nemščini, začel je z vso svojo srditostjo protestirati zoper to, da zdaj mi bodalo obračamo zoper njegove varovance in zahteval je, naj se rajši izpusti vsa svota. Konečno še le se je pomiril, ko je čul, da se v proračunu ne imenuje ne slovenščina, ne nemščina, ampak le „drug deželni jezik.“ — Tako je po našem prepričanji tudi to vprašanje rešeno srečno. — V speh vseh letošnjih obravnav našega zbora pa je enako gledé **veljave Slovencev v Avstriji**, kakor tudi splošnega stanja vse sedanje vladine stranke tako velikansk, kakoršnega še do

zdaj nismo imeli prilike, zabiležiti v našem političnem življenji. — Veseli tedaj kličemo pri sklepu zborovanja narodni večini: Po tej poti srečno naprej!

Z a k o n

z . . . dné

s katerim se prenarejajo nekatera določila volilnega reda za deželni zbor vojvodine kranjske.

(Dalje.)

§. 22.

Volilce vseh volilskih razredov je vpisati v posebne spiske (volilske imenike).

Vse volilce, kateri po določitih tega volilnega reda sestavljajo en volilni razred, vpisati je z naslednjimi izimki v en volilski imenik.

V volilskem razredu mest in trgov je volilce vsakega po §^{tu} 3. v ta volilski razred uvrščenega kraja vpisati v en volilski imenik.

V kmetskih občinah je sestaviti volilske imenike za volitev mož in za volitev poslancev. V prve imenike je vpisati vse osebe, ki imajo pravico voliti volilne možé, v druge imenike pa izvoljene volilne možé.

Volilske imenike, v katere se vpisujejo volilni možje kmetskih občin, sestavljati je po sodiških okrajih.

Ako volilni možje več sodiških okrajev volijo v enem volilnem kraji, tedaj morajo po sodiških okrajih sestavljeni imeniki volilnih mož kot délni imeniki drug k drugemu pridruženi služiti za podstavo volitvi (§. 28).

Organi, katerim pristoji sestavljati volilske imenike, morajo jih držati v razpregledu ter jih za volitev v dveh izvodih enako spisati.

§. 24.

Deželnemu načelniku je rzsoditi reklamacije o tem, je li prav ali ne, če se je vpisal kdo, ki nima pravice, ali če se je izpustil kdo, ki ima pravico voliti; on mora tudi do 24 ur pred volitvijo v volilskem imeniku vélikega posestva uradoma zvršiti vse popravke, ki so morebiti potrebni.

§. 26.

Volilske imenike v §^{tu} 3. naštetih mest in trgov, potem volilske imenike za volitev volilnih mož v kmetskih občinah mora v vsaki občini sestaviti župan, natančno gledaje na to, kar ukazujejo §§^{fi} 13., 15. in 18., ter jih v uradni hiši občinski razpoložiti tako, da jih vsak lahko pregleda. Istočasno je javno dati na znanje, da so se volilski imeniki razpoložili na pregled, ter je določiti, da se od dne izvršenega razglasila osem dni smejo reklamacije oglašati zoper nje. Eden enako spisan izvod volilskega imenika mora župan položiti pred neposredno više cesarsko politično oblastvo.

Pri sestavljanji teh volilskih imenikov morajo za podstavo služiti občinskih volilcev imeniki, ki so bili pri poslednji novi volitvi občinskega zastopa veljavno popravljani.

§. 27.

Zoper volilski imenik smejo tisti, ki imajo pravico voliti v dotičnih volilnih razredih, pri županu ustno ali pismeno vlagati reklamacije o tem, da so se v volilski imenik vpisale osebe, ki nimajo pravice, ali, da so se iz njega izpustile take osebe, ki imajo pravico voliti. Župan mora v treh dneh reklamacije položiti pred neposredno više cesarsko oblastvo.

Naši dopisi.

O pravočasno vloženi reklamacijah razsoja predstojnik cesarskega političnega oblastva, kateremu je občina neposredno podložna.

Zoper to razsodbo se v treh dneh sme vložiti pritožba na deželnega načelnika.

Razsodba deželnega načelnika je v vsakem slučaju konečno-veljavna.

Reklamacije in pritožbe, ki se vlagajo potem, ko je rok že pretek, zavračati je kot prepozne dospele.

Cesarski uradnik, kateremu pristoji razsojati reklamacije, mora do 24 ur pred volitvijo v volilnem imeniku uradoma izvršiti vse popravke, ki so morebiti potrebni.

§. 28.

Kedar je volilski imenik za mesta in trge po izvršeni razsodbi o reklamacijah veljavno popravljen, mora predstojnik neposredno višega cesarskega političnega oblastva volilcem izdati izkaznice, na katere je zapisavati zaporedno številko dotičnega volilskega imenika, volilčevo ime in stanovišče, potem kraj, dan in uro, kedaj se prične volitev in kedaj se sklone oddajanje glasov.

V mestih s svojim štatutom se izdavanje nakaznic sme izročiti županu.

Volilcem je izkaznice vróčati v njih stanovanji; vročevanje se sme naročiti županu.

Tudi je v tistih slučajih, kedar bi se iz katerega koli vzroka izkaznice ne bile volilcem vročile vsaj 24 ur pred volilnim dnem, pozvati volilce, kakor je v tistem kraji navada, da naj sami osobno pridejo pónje.

§. 29.

Za volitev poslancev iz kmetskih občin mora politično okrajno oblastvo, kakor ukazuje §. 14., po tistem številu pričujočega stanovništva, katero se je našlo pri zadnjem ljudskem popisovanju, določiti, koliko volilnih mož je izvoliti vsaki občini njegovega okraja, ustanoviti dan in uro tej volitvi, ki se mora vršiti v občinskem okolišči, veljavno popraviti volilske imenike po dovršeni razsodbi o reklamacijah, imenovati volilnega komisarja, ki bode vodil volitev, ter pravočasno županu na znanje dati te naredbe.

§. 30.

Župan mora takoj vse, ki imajo pravico voliti, povabiti k volitvi, naznaniti jim, kateri dan, katero uro in v katerem po njem določenem prostoru bode volitev, ter izvršiti volitev ob napovedanem času.

§. 31.

Volilna komisija je sestavljena iz volilnega komisarja in županstva.

§. 32.

Volitev volilnih mož je določeni volilni dan izvršiti ob določeni uri in na napovedanem zbirališči brez ozira na število došlih volilcev, in pri tej volitvi je določila §§fov 39. do vštete 47. nalično upotrebovati.

Vsak volilec mora imenovati toliko imen, kolikor je voliti volilnih mož.

Da je volitev volilnih mož veljavna, treba je nadpolovične večine glasujočih.

Ako se nadpolovična večina ne doseže pri prvem glasovanju, postopati je nadalje po določilih §§fov 48., 49. in 50. (Dalje prih.)

Iz Kremisa na doljenem Avstrijskem 15. okt. — Z današnjim dnevom poprijeli so se tukajšnji prebivalci svojega najvažnejega, skoro bi rekel edinega pridelka po strmih vinskih gorah. Vreme je, kakor da bi bilo v dnevnem redu, prav ugodno tej trgatvi. Srce človeku radosti bíje, ko ogleda veselo mrgolenje vincarjev. Akoprám je rija trsno perje v kljub mrzlega septembra po nižinah čisto požgala, da se le grozdje blesketa na suhi trti, je letošnja trgatva zadovolilna. Mošt tehta po klosterneuburški tehtnici 16°. Kisline (Sauermenge) ima le malo, 8·5 pro mille, med tem znašala je 1881. leta 13 pro mille. Sicer more mošt 12 do 14 stopinj tehtati. Prodajajo uže zdaj drožje v kadéh, tako zvani maiš, po 14 do 16 gold. hektoliter. — Pretečeni teden imeli smo tukaj razstavo vsakovrstnega grozdja in mnogoličnega sadja, uredjeno po nižeavstrijskem sadjerejskem društvu. V prostorih poslopja mestne telovadbe bilo je razstavljeno od 72 razstavljavcev kakih 1600 reči. Obiskovalcev je prihrupelo blizo 4000. Po nagovoru predsednika, opata Aleksandra Karla iz Melka, pozdravi kremški župan dr. Dinstl zbor (Wanderversammlung). Temu sledita dva zanimiva govora. Prvega govoril je potovalni učitelj Julij Jablanci v imenu društva, družega pa dr. Rudolf Stoll o trgatvi in razpošiljatvi sadja, namreč, kako naj se sklada in katere vrste sadja naj se jemljejo itd. Konečno razdelili so medalije za odlikovanje razstavljavcev.

Iz Ljubljane. (Gosp. deželni predsednik bar. Winkler) podá se te dni na Dunaj v uradnih opravkih, ravno pa čujemo, da je včeraj in danes nekaj bolehen.

— (Zadnja dva dneva deželnega zborovanja v Ljubljani) bila sta zeló zanimiva. V petek sprejel se je prenarejeni deželni volilni red v tretjem branji, v soboto pa bil je sprejet proračun deželnega zaklada, normalno-šolskega zaklada (pri katerem se je povikšala pokojnina učitelja Stuparja na 415 gold., učitelju v Premu g. Matiju Rantu pa pripoznala 2. petletnica počenši s 1. decembrom leta 1881.), nadalje sprejela se postava zarad mitnic na cesti z Rakeka proti Ložu in pa Ribnici; v večerni seji pa so se rešili še vsi drugi nerešeni predmeti.

— (Dr. Zarnik) odložil je poslanstvo za deželni zbor. To je naznanil deželni glavar v zadnji seji letošnjega zborovanja. — V „Sl. Narodu“ objavlja dr. Zarnik svojim volilcem na Notranjskem, da je odložil svoj mandat zato, ker ga ne eden narodnih poslancev ni podpiral v njegovem mišljenju gledé 500 gl. namenjenih za podučevanje družega deželnega jezika na večrazrednih ljudskih šolah. — Gotovo je, da vsakdo spoštuje osobno prepričanje; toda sodba poslaniških krogov o odpovedi g. dr. Zarnikovi bila je ta, da bi bil moral rešiti pred odpovedjo svojo dolžnost kot mestni odbornik ljubljanski in kot poročevalec o mestnem štatutu, ne pa, kakor je storil, pustiti na cedilu ves odsek in tako neposredno siliti na oder poročevalca popolnem nepripravljenega o zadevi, katero je ravno gosp. dr. Zarnik brez sile tišal v meritorično obravnavo deželnega zbora.

— Naša uradna „Laib. Zeitung“ spremlja sklep deželnega zbora s sledečimi opazkami: „Včeraj je bil sklenjen naš deželni zbor, ne da bi bil najmanj spolnil pričakovanja nasprotnih listov izrekoma ne one „Neue fr. Presse“.

Saj bi bil vendar po želji nasprotnikov kranjski deželni zbor s svojo sedanjo slovensko večino v prvi vrsti moral podati dokaz, kako onemogel je program sedanje vlade, katera si je spravo avstrijskih narodov stavila za svojo nalogo. Mesto onega dokazal je ta de-

mного bogastva; časi najdete v kateri le štirioglato steklenico čiste ruske vodke, ki enako srčó jo po celi dan brez vsakoršnega silnega priliva, ki izvira iz obilnega užitka, ljubega navadno ob nedeljah mlademu nemškemu rokodelcu, temu junaku meščanske ulice, o svetkih, ko je kralj vsemu hodniku, kedar mine dvanajsta ura ponoči!“

„Život v Kolomni je grozno samotni; redko kedaj se prikaže kakova kočija, razen te, ki v njej vozijo se igralci, ki se svojim gromom, se zvončkanjem in drkotom moti splošno tišino. Le-todi hodevajo vsi peš, tudi izvoščik se čisto sam potiče todi in sena nese svojemu dlakastemu konjiču. Bivališče tū lahko za pet rubljev najmeš na mesec, in še kavo dobiš zjutraj. Udove, ki uživajo pokojnino, te so tukaj edine aristokratske rodbine; živé dobro, čisto pometajo svojo sobo, se svojimi prijateljicami vred obravnavajo o dragini govedine in ohrovta; imajo čisto mlado hčerko, molčečo, malobesedno, čisto ljubovidno stvarico, gñjusobnega psička in stensko uro se žalostno tiktakajočim majalom. Poleg teh bivajo tū gledališki igralci, ki jim plača ne dovoljuje, da bi selili se iz Kolomne, ljudje svobodni, kakoršni so vsi umetelniki, ki živé razkošju. Sedé v halatih, popravlajo samokrese, lepe iz kartona (debel papir) vsakojake domačnosti potrebne reči, jahajo ali kartajo s prijatelji, ter tako preživé jutro za jutrom in tudi zvečer motijo se s tem, s čimur edinijo čaj.“

„Poleg te mrline in tega aristokratstva v Kolomni biva navadna drobnjav in neznatnost. Da bi hotel to popisati kdo, to bi bilo težko tako, kakor ko bi kdo hotel sešteti množino golazni, ki gomezlja po starem jesihu. Tū živé staruhe, ki pijančujó, — staruhe, ki živé ob skrivnostnih sredstvih, ki — kakor mravljinici, seboj vlačijo stare cunje in perilo od Kalinkina mosta na trg, zato da oboje tam prodajajo po petnajst kopejk; s kratka: najnesrečnejši izmeček človeštva, — izmeček, kateremu bi najdobrodejnejši politični gospodar ne našel sredstva, da bi ž njim zboljšal mu življenje.“

„Jaz sem vse te naštel zato, da bi vam pokazal, kako so ti ljudje čisto prisiljeni, da iščejo nagle, trenutne pomoči, da jim je posojilo zatišje in da o takih prilikah med njimi prikazujó se posebni skopuhi, ki majhna posojila zavetujó se zastavami in z velikimi obrestmi. Ti mali oderuhi so čisto neusmiljenejši od vsakega velikega skopuha, zato ker vstajajo med bedo in ostro označenimi ubožniškimi cunjami, kakoršnih ne vidi noben bogat oderuh, ki se peča le s temi, ki se vozijo v kočijah. A zato jako zgodaj v njih srci umira vsakoršno človeško čutje.“

„Med takimi oderuhi je bil nekdo . . . , nu, ne bode škodilo, če javim, da prigodek, ki sem jel pripovedati ga, seza v minoli vek, v vlado pokojne carice Katarine II. Sami lahko umejete, da je pogled v Kolomno in nje život moral znatno promeniti se. Torej — med skopuhi je bil nekdo . . . osoba, nenavadna v vsakem oziru, bivala je uže dolgo časa v tem mestnem oddelku. Hodil je ta človek v široki azijski obleki; njegovega lica temna barva je kazala, da je z juga doma, ali kdo je bil prav za prav rojen: ali Indijec, Grk ali Perzijec, tega ni mogel za gotovo povedati nihče. Visoka, skoro nenavadna rast, strhli, ogoreli obraz in njegova neumljiva strašna barva, velike, nenavadno ognjene oči, povešene goste obrvi so ga močno razlikovale in očito med vsemi pepelnatimi bivatelji v prestolnici. Tudi njega bivališče ni bilo podobno drugim lesenim majhnim domcem. To je bila kamenena zgrada, podobna bivališčem, ki so ja nekđaj mnogo stavili Genoveški kupci in ki so imela nerazmerna, neenako velika okna se železnim križjem in z oknicami.“

„Ta skopuh se je od družih skopuhov razlikoval s tem, da je mogel zahtevane novce preskrbeti vsakemu, stari beračici, pa tudi zapravljevemu dvorskemu mogotcu. Pred njegovim domom so rade ustavljale se najbliskotnejše kočije, ki je skozi njih okna časi gledala razkošne svetske dame glava.“ (Dalje prih.)

Politične stvari.

Deželni zbor kranjski.

Do zdaj ni bilo mogoče, nam obširneje poročati o delovanju deželnega zbora kranjskega razun nekaterih političnih razprav in v kolikor je segalo tudi ono v obravnave deželno-zborske, kar so do zdaj poročale „Novice“ o okrajnih cestah.

Prinašati hočemo tedaj zdaj po razmeri važnosti obširneje ali bolj na kratko o posameznih predmetih deželno-zborskih obravnav, in to v prvi vrsti o gospodarskih:

1. Ali naj bi se sklenila deželna postava, s katero bi se naložil zavarovalnim družbam poseben davek na premije, katere dobivajo od zavarovancev, z namenom, da se z dohodki takega davka podpirajo prostovoljne požarne brambe.

S tem vprašanjem pečal se je deželni zbor uže nekaj časa, letos pa zopet in bolj na drobno. — Gospodarski odsek deželnega zbora dobil je nalog, tudi o tem vprašanju poročati letos, in iz tega posneti je sledeče: Bolj in bolj zavaruje se premoženje, posebno poslopja in zaloge vsakovrstnega blaga zoper škodo ognja; ako se škoda res primeri, povrniti jo imajo zavarovalna društva, kolikor bolj pa se množijo dobro vredjene požarne brambe, toliko več se more zabraniti škode po požarih preteče, naravno je tedaj, da ravno zavarovalna društva pripomorejo k vzdrževanju požarnih bram, ker vsaj pri zavarovanem imetju imajo one največ dobička od delovanja požarnih straž; in tudi je znano, da zavarovalnice res in brez sile dajejo tu in tam požarnim stražam izdatne podpore.

Naravna je tedaj misel, ravno pri zavarovalnicah iskati pomoči za požarne straže. — Poprijela se je tudi vlada te misli, in to po zaslišanju strokovnjakov vsake vrste, posebno pa izmed zastopnikov zavarovalnih društev.

Sad dosedanjih vladinih korakov bil je ta, da je izdala do vseh deželnih odborov „vodila“, katerih bi se morali držati deželni zbori, ako bi hoteli sklepati tako naklado.

Po vodilih bi naklade ne smele presegati 2% od vseh premij, od tega puščati bi se moralo 10% za poseben rezervni zaklad, gospodarstvo in razdelitev tega zaklada imel bi v rokah dotični deželni odbor itd.

„Vodilom“ vladinim dodanega je nekaj poročila o inostranskem postavodajstvu o tej zadevi in pa statističnega gradiva, iz katerega je razvideti, da zavarovalnice (razun ogerskih) na Kranjskem dobivajo na leto po 157.000 gold. premij; od teh spada na Graško vzajemno 70.000 gold., na vzajemno banko „Slavijo“ pa 30.000 gold. To kaže, da $\frac{2}{3}$ vsega zavarovanja na Kranjskem imate omenjeni dve vzajemni zavarovalnici.

Gospodarski odsek je tedaj imel prevdarjati, kako bi vplival davek, naložen zavarovalnicam, na zavarovance same. In odgovor ni bil težak: Pri vzajemnih zavarovalnicah bi gotovo morali ves tak davek plačevati zavarovanci sami, pri družih zavarovalnicah pa tudi skoraj nedvomljivo tako.

Novo breme na korist požarnih straž naložil bi se tedaj samo onim skrbnim posestnikom, kateri se zdaj uže zavarujejo zoper ogenj, največi dobiček od tega davka pa bi imeli zanikrneži, ki ne zavarujejo ničesar in tedaj od sosedov in dežele zahtevajo največe podpore ob slučaju požara. — Tudi poročila od družih deželnih odborov niso bile priporočilne za tako postavo, in tako se je tudi v našem deželnem zboru (poročevalec bil je gosp. dr. Poklukar) sklenilo, te zadeve še dalje opazovati pa tudi prevdarjati, ali bi se ne priporočilo prisilno zavarovanje zoper ogenj.

Z a k o n

z ... dné

s katerim se prenamejajo nekatera določila volilnega reda za deželni zbor vojvodine kranjske.

(Dalje.)

§. 33.

Okrajni glavar mora v vsaki občini potrditi, da so se volilni možje zakonito izvolili, in ako se ne pokaže potreba nove volitve, katero je takoj napovedati z dodanimi vzroki, izvoljene volilne možé zapisati v volilski imenik, katerega je sestaviti po §fu 22.

§. 34.

Kedar so volilni možje izvoljeni po vseh kmetskih občinah kakega okraja in je torej dovršen imenik volilnih mož, mora okrajni glavar izvoljenim volilnim možem izdati in vročiti po ukazu §fa 27. spisane izkaznice za volitev poslancev.

Vročevanje izkaznic se sme naročiti tudi županu.

Imenike volilnih mož tistih okrajev, katerih uradni sedež ni ob enem tudi volilni kraj, je s spisi o volitvi volilnih mož poslati okrajnemu glavarju volilnega kraja, ki je za volilni okraj določen, in od njega je izvedeti ter na izkaznice postaviti potrebne napovedi o tem, kje, kateri dan in katero uro bode volitev.

Okrajni glavar na sedeži tistega volilnega kraja, ki je določen za volilni okraj, mora imenike volilnih mož vseh v en volilni okraj združenih političnih okrajev sestaviti v en glavni imenik volilnih mož volilnega okraja ter ga v dvojnem izvodu spisanega pripraviti za volitev.

§. 35.

Za izvršitev volitve poslancev vélikega posestva ter mest in trgov je volilcem z izkaznicami vred izdavat glasovnice, katere morajo biti prirejene za toliko poslancev, kolikor jih je voliti, ter imeti na sebi za volitve vélikega posestva in trgovske zbornice uradni pečat deželnega oblastva, za volitve mest in trgov pa uradni pečat neposredno viših političnih ali izkaznice izdajajočih občinskih oblastev (§. 28) in pa nadalje vsakakor to opazko, da se bode vsaka druga ne uradno izdana glasovnica štela za neveljavno.

Namesto izgubljenih ali nerabno pokvarjenih glasovnic mora na zahtevanje volilcev izdati druge glasovnice oblastvo, kateremu pristoji njih prvo izdavanje, ali pa na dan volitve volilni komisar.

Volilni komisar daje tudi za ožjo volitev (§. 50) potrebne glasovnice.

§. 36.

Vsakega volilnega razreda volitev, katero je izvrševati v pričo volilnega komisarja, vodi iz tistega vo-

lilnega razreda vzeta volilna komisija, katera mora biti sestavljena tako:

1. Za volilni razred vélikega posestva iz štirih od volilcev in iz treh od deželnega načelnika imenovanih članov.

2. Za vsak volilni razred v §fu 8. naštetih mest in trgov iz župana ali od njega postavljenega namestnika, iz dveh članov občinskega zastopa volilnega kraja in iz štirih od volilnega komisarja imenovanih članov.

3. Za vsak volilni razred kmetskih občin iz treh od volilnega komisarja in iz štirih od volilnih mož imenovanih članov volilnega razreda.

Volitev tistih članov, katere je voliti volilcem vélikega posestva ter mest in trgov, vršiti se mora z glasovnicami, katere po povabilu volilnega komisarja oddajo o začetku tega voljenja pričujoči in izkazani volilci, izvršujoč svojo volilno pravico in ono, katero kdo v volilskem razredu vélikih posestnikov zastopa.

Presojati volilne izkaze pristoji pri tem voljenji volilnemu komisarju. Pri tem ne sme dopuščati nobenih ugovorov in protestov. Tisti, kateri so pri tem glasovanji dobili največ glasov, štejejo se, da so izvoljeni.

Ako je onoliko glasov prejelo več osob, nego je k polnem številu potrebnih, razišči med njimi žreb, katerega vzdigne volilni komisar.

§. 41.

Glasuje se v volilskem razredu vélikega posestva, potem v mestnem volilskem razredu brez izimka z glasovnicami, po kmetskih občinah pa ustno.

Kjer se voli z glasovnicami, smejo se rabiti samo uradno prejete glasovnice (§. 35), sicer volilni glas ni veljaven.

Na vsako glasovnico je zapisati toliko imen, kolikor poslancev je voliti tistemu volilnemu razredu.

Neposredno pred začetkom glasovanja se je volilni komisiji prepričati o tem, da je za vlaganje glasovnic določena volitvena posoda prazna.

Glasovanje se pričinja s tem, da člani volilne komisije oddadó vsak svojo glasovnico. Na to oddajajo glasovnice drugi volilci; v to svrhu jih en član volilne komisije kliče po vrsti, kakor so jim imena zapisana v volilskem imeniku. Volilci, kateri pridejo v volilni zbor potem, ko so bili uže po imenu poklicani, oddadó svoje glasovnice še le tedaj, kedar je prebran ves imenik, in zato se morajo zgledati pri volilni komisiji.

Predsednik volilne komisije prevzame od vsakega volilca glasovnico, ki mu jo ta zganeno podá, dene vsako posamič v volitveno posodo ter čuje nad tem, da nihče namesto ene same ne oddá po več glasovnic.

Vsak volilec mora, oddajaje glasovnico, pokazati svojo izkaznico.

§. 42.

Da je volilec glasovnico oddal, to je zaznamenovati v volilskem imeniku poleg njegovega imena v razpredelku, ki je za to pripravljen.

Zapisnikar zapisuje to v volilskem imeniku, en član volilne komisije pa v glasovniku, v katerem je po imenu zapisavati osebe, ki oddajajo svoje glasovnice, pri volitvah po pooblaščenih v volilskem razredu vélikega posestva pa tiste osebe, na mesto katerih zastopniki glasovnice oddajajo in te zastopnike.

Glasovnik rabi za prigled, da so se oddane glasovnice v volilski imenik prav vpisale.

§. 43.

Tudi za ustno glasovanje veljá, kar §. 41. ukazuje, o začetku in nadaljevanji oddajanja glasov in o pokazovanji izkaznic.

Novo breme na korist požarnih straž naložil bi se tedaj samo onim skrbnim posestnikom, kateri se zdaj uže zavarujejo zoper ogenj, največi dobiček od tega davka pa bi imeli zanikrneži, ki ne zavarujejo ničesar in tedaj od sosedov in dežele zahtevajo največe podpore ob slučaju požara. — Tudi poročila od družih deželnih odborov niso bile priporočilne za tako postavo, in tako se je tudi v našem deželnem zboru (poročevalec bil je gosp. dr. Poklukar) sklenilo, te zadeve še dalje opazovati pa tudi prevdarjati, ali bi se ne priporočilo prisilno zavarovanje zoper ogenj.

Z a k o n

z ... dné

s katerim se prenamejajo nekatera določila volilnega reda za deželni zbor vojvodine kranjske.

(Dalje.)

§. 33.

Okrajni glavar mora v vsaki občini potrditi, da so se volilni možje zakonito izvolili, in ako se ne pokaže potreba nove volitve, katero je takoj napovedati z dodanimi vzroki, izvoljene volilne možé zapisati v volilski imenik, katerega je sestaviti po §fu 22.

§. 34.

Kedar so volilni možje izvoljeni po vseh kmetskih občinah kakega okraja in je torej dovršen imenik volilnih mož, mora okrajni glavar izvoljenim volilnim možem izdati in vročiti po ukazu §fa 27. spisane izkaznice za volitev poslancev.

Vročevanje izkaznic se sme naročiti tudi županu.

Imenike volilnih mož tistih okrajev, katerih uradni sedež ni ob enem tudi volilni kraj, je s spisi o volitvi volilnih mož poslati okrajnemu glavarju volilnega kraja, ki je za volilni okraj določen, in od njega je izvedeti ter na izkaznice postaviti potrebne napovedi o tem, kje, kateri dan in katero uro bode volitev.

Okrajni glavar na sedeži tistega volilnega kraja, ki je določen za volilni okraj, mora imenike volilnih mož vseh v en volilni okraj združenih političnih okrajev sestaviti v en glavni imenik volilnih mož volilnega okraja ter ga v dvojnem izvodu spisanega pripraviti za volitev.

§. 35.

Za izvršitev volitve poslancev vélikega posestva ter mest in trgov je volilcem z izkaznicami vred izdajati glasovnice, katere morajo biti prirejene za toliko poslancev, kolikor jih je voliti, ter imeti na sebi za volitve vélikega posestva in trgovske zbornice uradni pečat deželnega oblastva, za volitve mest in trgov pa uradni pečat neposredno viših političnih ali izkaznice izdajajočih občinskih oblastev (§. 28) in pa nadalje vsakakor to opazko, da se bode vsaka druga ne uradno izdana glasovnica štela za neveljavno.

Namesto izgubljenih ali nerabno pokvarjenih glasovnic mora na zahtevanje volilcev izdati druge glasovnice oblastvo, kateremu pristoji njih prvo izdavanje, ali pa na dan volitve volilni komisar.

Volilni komisar daje tudi za ožjo volitev (§. 50) potrebne glasovnice.

§. 36.

Vsakega volilnega razreda volitev, katero je izvrševati v pričo volilnega komisarja, vodi iz tistega vo-

lilnega razreda vzeta volilna komisija, katera mora biti sestavljena tako:

1. Za volilni razred vélikega posestva iz štirih od volilcev in iz treh od deželnega načelnika imenovanih članov.

2. Za vsak volilni razred v §fu 8. naštetih mest in trgov iz župana ali od njega postavljenega namestnika, iz dveh članov občinskega zastopa volilnega kraja in iz štirih od volilnega komisarja imenovanih članov.

3. Za vsak volilni razred kmetskih občin iz treh od volilnega komisarja in iz štirih od volilnih mož imenovanih članov volilnega razreda.

Volitev tistih članov, katere je voliti volilcem vélikega posestva ter mest in trgov, vršiti se mora z glasovnicami, katere po povabilu volilnega komisarja oddajo o začetku tega voljenja pričujoči in izkazani volilci, izvršujoč svojo volilno pravico in ono, katero kdo v volilskem razredu vélikih posestnikov zastopa.

Presojati volilne izkaze pristoji pri tem voljenji volilnemu komisarju. Pri tem ne sme dopuščati nobenih ugovorov in protestov. Tisti, kateri so pri tem glasovanji dobili največ glasov, štejejo se, da so izvoljeni.

Ako je onoliko glasov prejelo več osob, nego je k polnem številu potrebnih, rzsodi med njimi žreb, katerega vzdigne volilni komisar.

§. 41.

Glasuje se v volilskem razredu vélikega posestva, potem v mestnem volilskem razredu brez izimka z glasovnicami, po kmetskih občinah pa ustno.

Kjer se voli z glasovnicami, smejo se rabiti samo uradno prejete glasovnice (§. 35), sicer volilni glas ni veljaven.

Na vsako glasovnico je zapisati toliko imen, kolikor poslancev je voliti tistemu volilnemu razredu.

Neposredno pred začetkom glasovanja se je volilni komisiji prepričati o tem, da je za vlaganje glasovnic določena volitvena posoda prazna.

Glasovanje se pričinja s tem, da člani volilne komisije oddadó vsak svojo glasovnico. Na to oddajajo glasovnice drugi volilci; v to svrhu jih en član volilne komisije kliče po vrsti, kakor so jim imena zapisana v volilskem imeniku. Volilci, kateri pridejo v volilni zbor potem, ko so bili uže po imenu poklicani, oddadó svoje glasovnice še le tedaj, kedar je prebran ves imenik, in zato se morajo zglasti pri volilni komisiji.

Predsednik volilne komisije prevzame od vsakega volilca glasovnico, ki mu jo ta zganeno podá, dene vsako posamič v volitveno posodo ter čuje nad tem, da nihče namesto ene same ne oddá po več glasovnic.

Vsak volilec mora, oddajaje glasovnico, pokazati svojo izkaznico.

§. 42.

Da je volilec glasovnico oddal, to je zaznamenovati v volilskem imeniku poleg njegovega imena v razpredelku, ki je za to pripravljen.

Zapisnikar zapisuje to v volilskem imeniku, en član volilne komisije pa v glasovniku, v katerem je po imenu zapisavati osebe, ki oddajajo svoje glasovnice, pri volitvah po pooblaščenih v volilskem razredu vélikega posestva pa tiste osebe, na mesto katerih zastopniki glasovnice oddajajo in te zastopnike.

Glasovnik rabi za prigled, da so se oddane glasovnice v volilski imenik prav vpisale.

§. 43.

Tudi za ustno glasovanje veljá, kar §. 41. ukazuje, o začetku in nadaljevanji oddajanja glasov in o pokazovanji izkaznic.

Vsak po imenu poklicani volilec mora z natančnim oznamovanjem imenovati tistega moža, kateri bodi po njegovi želji poslanec.

Če pride na en volilni razred po dva ali po več poslancev, mora vsak volilec imenovati toliko imen, kolikor je voliti poslancev.

V volilskem imeniku je zapisnikarju poleg volilčevega imena v razpredelu, za to pripravljenem, zaznamovati, da je volilec oddal svoj glas.

Istčasno piše en član volilne komisije glasovnik, drugi član pa glasovni vpisnik.

V glasovniku je po imenu zapisovati volilce, kateri oddajajo svoj glas, in pri vsakem izmed njih tudi moža, za katerega je glas oddan.

V glasovni vpisnik je vsakega, kdor dobi en glas za poslanca, po imenu zapisati in poleg njegovega imena število 1, in pri drugem glas, ki pade nanj število 2, pri tretjem število 3 itd. pristavljati.

(Konec prihodnjich.)

Naši dopisi.

Prem 28. okt. — Dan 2. t. m. bil je za trnovsko faro in celo bistriško dekanijo dan veselja, dan radosti. Ta dan dobila je navedena fara in dekanija po dolgem, večmesečnem prestanku zopet novega župnika in dekana v preč. gosp. Ivanu Urbančeku. Sprejem bil je jako slovesen, a še slovesnejše bilo je umeščenje (instalacija) novega preč. gosp. dekana dné 7. t. m. ali na „roženkransko nedeljo“. Pri tej zares prelepi in veličastni slovesnosti bilo je vseh skupaj 11 visokoč. gospodov duhovnikov navzočih; a pobožnega ljudstva iz domače fare in cele dekanije privrelo bilo je pa skupaj na tisoče — do velike gnječe in drenja. Obpotje do farne cerkve trnovske bilo je z maji, slavoloki in transparenti bogato oplešano, a cerkev sama bila je pa sè zelenjem in drugimi cerkvenimi lepotijami v obilni meri okrašena. Cerkveni govor izvršili so novi preč. gospod dekan sami; ni bil dolg, a bil je čvrst, jedrnat in presunljiv za vsako pošteno krščansko srcé. Povedali so vsakemu in vsem skupaj brez razločka stanú toliko potrebnega in koristnega, da, ako se vse vresnici in izpelje, bode za vsakega posebej in za vse skupaj uže tukaj in tudi po smrti gledé prave sreče vse dobro in v redu. Bog ohrani in blagoslovi novega prečastitega gosp. dekana na novem njegovem mestu brezbrojna leta v prid in blagor izročeni mu ovčic čvrstega na duhu in zdravega na telesu!

Jesen imamo letos tukaj jako ugodno in krasno. Pozni pridelki so se in se v najlepšem vremenu pospravljajo; so sicer pičli, a vendar bode nekaj malega, so-sebno repa se do sedaj dobro ponaša. Med vso letino se je razun sená grozdje še najbolj obneslo. Pridelalo se je memo preteklega leta skoraj nekoliko manj, a pridelek je pa in bode za dobro tretjino boljši od lanskega.

Tukajšnjo šolo obiskuje letos zopet nad 230 raznovrstnih učencev in učenk (vsakdanjih in ponavljavcev) Dvorazrednice pa še ni in je tudi menda še kmalu ne bode.

Pomladi — še celó meseca maja posajene pletarske vrbe so se letos tukaj lepo in prav dobro obnesle.

Dne 25. t. m. volila je kmetijska podružnica v Bistrici nov odbor. Izvoljeni bili so pri tem sledeči gospodje: za predsednika preč. g. Ivan Urbanček, dekan trnovski; kot odborniki pa: Aleksander Ličan, najvišje odlikovani župan, posestnik in trgovec v Bistrici, Ivan Škerjanec, ekspozit v Harijah in Martin Zarnik, nadučitelj v Trnovem. Ti vrli in pa za pravi napredek nad vse zavzeti gospodje bodo gotovo z veseljem vse storili,

kolikor bode v njihovih močéh; da se v tem kraji marsikaj gledé pravega in boljšega napredka v splošnem kmetijskem obziru doseže in dožene. Bog jih živi na mnogaja leta!

Ker so ljudski učitelji kot udje c. kr. kmetijske družbe kranjske letnih doneskov (le za diplomu se plača 2 gold.) prosti, naj bi toraj v celi mili domovini ne bilo nobenega učitelja več, kateri bi v prihodnje ne bil ud te slavne in prekoristne družbe. Na noge toraj za splošni in koristni napredek!

M. R.

Iz Ljubljane. — Po deželnem zboru minulo je zdaj deset dni, in glasovi o postopanju večine narodnih poslancev so po stališči dotičnikov različni. Mi izrekli smo v zadnji številki „Novic“ posebno iz stališča edinstvi narodne stranke, da smo s postopanjem narodne večine zeló zadovoljni. — Pa vse kaže na to, da je bilo vedenje narodne večine tudi jako srečno gledé na drugo — nasprotno — stranko deželnega zbora. Prvi dokaz temu so oostro-strupene sodbe o zborovi manjšini, ki so se nahajale v nemških, nam in sedanji vladi zmiraj najbolj sovražnih listih. Po teh obsodbah in po dosedanjih samostojnih, zmernejih korakih sedanje manjšine deželnega zbora sme se pričakovati, da bode ona tudi v prihodnje hodila svojo zmernejo pot. Da je ta nada opravičena, razvideti bilo je še med zborovanjem dež. zbora, ker izostal je koj po prvem v zboru storjenem pomirljivem koraku iz javnih sej zborovih in iz sej finanč. odseka najzlobnejši pristaš zborove manjšine dr. pl. Schrey; zadnje dni pa naznanjajo telegrami nasprotnih dunajskih listov, da se je dr. pl. Schrey odpovedal poslanstvu. To bi bilo znamenje, da si v prihodnje gospodje véliki posestniki kranjski upajo izhajati brez pomoči „vélikega posestnika“ dr. Schreya. Za mir v deželi kranjski bi bil ta korak, ako se potrdi, gotovo koristen, in izrekoma narodna večina deželnega zbora gotovo ne bo nesrečna, ako dr. Schrey zapusti naš deželni zbor prostovoljno in tudi za zmiraj.

— (V zadnji seji mestnega odbora ljubljanskega) se je sprejela konečna ponudba dežele, po kateri se ima dati mestu 6000 gold. odškodnine za to, da se odpové prihodnji porabi licealnega poslopja ljubljanskega; — na dalje naznanil je g. župan Grasselli, da je vlada privolila najemščino državnega vžitninskega davka v Ljubljani mestu samemu pod pogoji ponudenimi. Zato izreče se c. kr. deželni vladi zahvala, in sklepe se nadalje, v Gradec odposlati štiri mestne odbornike, da se tam podučé, kako gospodari Gradec pri enako najetem vžitninskem davku.

— (Za študentovsko kuhinjo v Ljubljani) privolil je deželni zbor podpore 100 gold., zložili so pa tudi gosp. poslanci sami v ravno ta namen 122 gold. v roke gosp. poslanca J. Krsnika, ki je denar izročil gosp. monsignoru kanoniku Jeranu. — Na pravem mestu je tu dobrotljivost poslancev, pa naj tudi zdaj podpirani učenci svoj čas, kedar pridejo v dobre okoliščine, skazujejo hvaležnost svojo z enako dobrotljivostjo!

— (Glavni odbor c. k. kmetijske družbe) zboroval je preteklo nedeljo in sklepal o različnih zadevah. — Sklenilo se je med drugim: še to jesen, približno v 14 dneh nakupiti in v Ljubljani po dražbi prodati še tri do štiri Muricodolske plemenske bike, ker so iz različnih krajev družbi došle pritožbe, da nimajo plemenskih bikov in da je nevarnost, da živinoreja vsled tega trpi škodo (dan prodaje se bode razglasil še posebej). — Za ugoviške ovne oziroma ovce došlo je 40 prošenj, o oddaji sklevalo se bode kasneje, pa o nakupu samem sklenilo se je z ozirom na pičlo državno podporo 300 gold. nakupiti letos večidel ovnov in le malo ovac. Sicer rešilo se je več manj pomenljivih reči.

Sodišče, razločno povedal, zakaj se mu ní hotelo zapisati besedo: sodnija. Gosp. Levstik ondukaj priporoča izraz: sod, kakor imajo za Gericht vsi drugi Slovani brez izimka.

Primerjajoče jezikoznanstvo uči, da uže obrazilo — ija (pri nas z naglasom na i) ní prav prvotno slovansko, če tudi ima slovenski jezik nekaj prav lepih besed na: ija, kakor: beračija, domačija, kmetija, kovačija, kupčija, morija, podrtija, prekucija, sleparija, — katerih ogibati se nikakor ne kaže in ne bi bilo modro. Tudi v hrvatsko-srbskem jeziku je več takih dobrih besed. Ali na: — nija (od pridevnika) nimamo v narodu nobene čisto slovenske besede, nego samo iz tuje korenike: copernija, uhernija, ali pa novinke: sodnija, perhodknija (Met., Rentamt), oblastnija (Gutsmann za Obrigkeit, ali kakor se zdaj pravi, Behörde, vendar ima tudi Gutsmann uže besedo: oblastvo, kakor zdaj pišemo), obrtnija namesto: obrt, — a, (Vuk) in drugih več; ali pa hrvatske: satnija, pukovnija (okoliš enega polka) itd.

V primeri k temu gre obliki: sodišče vsekakor predstvo, ker ta beseda stoji uže v staroslovenskem slovarji, tudi Hrvatom služi za: Gerichtshof.

A če se jaz zdaj — dokler kdo veljavniši od mene ne začne takó — ne drznem pisati: okrajni sod, deželni sod, mislim vendar, da se izvajanju adjektiva mora v podlogo jemati samo in edino: sod, ter pisati za: gerichtlich, Gerichts — sodni, a, o (kakor imajo: Gutsmann, Jarnik in drugi) a nikoli ne: sodiški, sodnijski, sodniški, kar jezik po nepotrebnem grdi. Ali za richterlich, če je kje treba po tanko zmisel zadeti, moramo reči: sodniški (od: sodnik).

Tako bode tudi pisati: okrajno-sodni, okrožno-sodni, deželno-sodni, višje-sodni, vrhovno-sodni in ne drugače. Za Gerichtshof (franc. cour de justice, it. corte) pišem jaz, da bode nekaj razločka, po Gutsmannu: sodni dvor, kakor imajo tudi Čehi. Tudi Rus, ki piše za Gericht: sud, imenuje Gerichtshof: palato (palačo).

(Dalje prihodnjič.)

Spomini

na veliko slavjansko romanje v Rim leta 1881.

Spisuje Jos. Levičnik.

Ko smo slovenski romarji prestopili prag Loretskega svetišča, nam je iz Marijne hišice, ki stoji ravno pod kupljo, donelo nasprot otožno narodno-cerkveno petje Poljakov. Bilo je sicer uže med 2. in 3. popoldansko uro, pa vendar je neki gospod duhoven naših poljskih so-romarjev opravljal ondi še svojo sv. mašo. Ravno je bilo minulo povzdigovanje, ko smo se prerili tudi mi v Marijno hišico. Ne želim se hvaliti s tem, ako povem, da sem poskušal zbrati svoje misli, ter hrepenel po vnemi za vredno navzočnost na tako svetem kraju. Al! — naših neprijetnost ni imel še biti konec! Kmalu se pririje gospica Laheinerjeva k meni, ter mi vsa osupnjena začne pripovedovati, kaj je ravno od necega Poljaka zvedela: da bodo oni namreč po skončani sv. maši kmalu odrinili nazaj na kolodvor, kjer jih čaka vlak; ko pa dospejo nazaj v Jakin, se bodo nemudoma vbarkali na parnik „Stambul“ in koj zatem odpeljali se proti Trstu. Kdor bo zamudil določeni čas, naj gleda sam, kako bo popotoval iz Jakina naprej. To naznanilo za nas Slovence kratkomalo ni bilo oveselilno; dober svet jako drag; kraj pa, na katerem smo se nahajali, za naše razgovore veliko presvet. Pomignili smo si toraj eden drugemu, zapustili svetišče, pred cerkvijo pa se dogovorili, iti na gostilno, ter vprašati naša voznika, kdaj zamoreta odriniti z nami nazaj proti Jakinu,

in kdaj da bi utegnili dospeti tje. Pač smo si odgovor dati zamogli uže sami in naprej.

Gričnati svét znan nam je bil; za kljuse smo tudi vedeli, kako malo da so vredne, in reklo bi se bilo: samega sebe goljufati, če bi bili upali, da nas falota pripeljeta do pravega časa nazaj v Jakin. Spoznati smo pa vendar le želeli njuno misel; al zdaj sta cigana vrgla krinko raz obraza. Djala sta nekako osorno in mrzlo, da se konji morajo nahraniti, in da se nismo pogodili natančno za uro, do kdaj moramo dospeti nazaj v Jakin. Bomo tam, kedar bomo.

Da nam pri našem položaji tak odgovor ni bil po volji, več je kot gotovo. Djali smo jima toraj, da jima plačamo polovico, ona naj gresta potem prazna nazaj, kedar zamoreta, mi pa se hočemo peljati z železnico, da ne zamudimo parnika. Al — dregnili smo bili s tem kakor v sršenovo gnjezdo. Zahtevala sta od nas osorno na vsak način polno plačo, ter pretila nam s sodnijo, ako bi jima kaj vtrgati hoteli. Vzrokovalo je to nekaj precéj trdega besedovanja; vendar, kdo bi si iskal tu v tuji zemlji pravice pri gosposki! Bili smo tedaj na razpotji: al voziti se s ciganoma nazaj v Jakin, dospeti tje Bog vé kdaj v noči, in potovati potem po suhem skoz zgornjo Italijo, ker parnik bi na nas gotovo ne bil čakal; ali pa: plačati jima, kakor sta zahtevala, vso voznino, in peljati se z železnico, da bi ne zakasnili parnikovega odhoda.

Ker ni bilo časa, ugibati dolgo o enem ali drugem, odločili smo se za drugo, vendar s pogojo, da nas voznika morata peljati na kolodvor, kjer jima hočemo plačati vso voznino. S tem sta bila cigana zadovoljna; mi pa tudi rešeni velike skrbi in gotovo tudi dokaj večih stroškov, ako bi bili morali potovati iz Jakina po suhem proti daljnemu domu. Druga naša skrb in tudi velika potreba bila je, dobiti kaj — pod zobe. Šla je ura uže na štiri, mi pa smo bili še malo drugač, kakor tešč. Le malo kruha pa kozarec vina dobili smo bili med potom pri neki nasamni krčmi. V gostilni, kjer smo imeli vozova, bili so še za čudo postrežni in prijazni ljudje; dobili smo potrebnega okrepčanja, in tudi račun je bil še dovolj zmeren.

(Dalje prihodnjič.)

Politične stvari.

Z a k o n

z ... dné

s katerim se prenarejajo nekatera določila volilnega reda za deželni zbor vojvodine kranjske.

(Dalje.)

§. 44.

Ako se pri oddajanji glasov o identiteti kakega volilca pokažejo pomisleki, tedaj o tem, kakor tudi o veljavnosti ali neveljavnosti posameznih volilnih glasov takoj razsodi volilna komisija, ne da bi bila zoper to razsodbo dopuščena pritožba.

§. 45.

Volitev se mora navadno dovršiti do konca tistega dne, ki je za volitev določen.

Oddajanje glasov je skleniti ob določeni uri. A taki volilci, kateri so stopili v volilnico, še predno je določena konečna ura iztekla, ter so ondi pričujoči, ko se končuje glasovanje, ne smejo se od glasovanja izključiti.

Ako se pripeti kaj tacega, kar brani volitev začeti,

nadaljevati ali dokončati, sme volilna komisija s privolitvijo volilnega komisarja voljenje na prvi sledeči dan odložiti ali podaljšati.

To se volilcem dá na znanje, kakor je v tistem kraji navadno.

Ako se je bilo glasovanje uže začelo, morata volilna komisija in komisar volitvene spise in volitveno posodo z glasovnicami, kar jih je uže v njej, zapečatiti dotlej, dokler se volitev ne nadaljuje.

§. 46.

Kedar je konec glasovanja, kar mora predsednik volilne komisije dati na znanje, tedaj mora glasovnice, še predno se začno šteti, v volitveni posodi pomešati, potem iz nje vzeti in sešteti.

Na to pride glasoštetje (skrutinij), pri katerem razgane en član volilne komisije vsako glasovnico posamič in pregledavši jo izroči predsedniku, kateri jo na glas prebere in dalje poda drugim članom komisije, da jo vsak pogleda.

Pri tem morata dva člana volilne komisije o možéh, kateri so dobili kak glas, pisati vsak po en glasovni vpisnik, napravljen po §. 43.; oba ta glasovna vpisnika se morata vjemati med seboj in podpisati ju morajo vsi člani volilne komisije in volilni komisar.

§. 47.

Ako ima katera glasovnica več imen, nego je voliti poslancev, tedaj ni ozira jemati na toliko izmed zadnjih imen, kolikor jih je čez to število pristavljenih. Ako je na glasovnici zapisanih menj imen, zato še ne izgublja svoje veljavnosti.

Ako je ime ene in iste osebe na eni glasovnici po večkrat zapisano, šteje se pri preštevanji glasov samo enkrat.

Glasovi, ki pripadejo osobi, katera je po §fu 18. izključena od zmožnosti voljena biti; glasovi, ki se oddajajo pod kakimi pogoji ali katerim so pristavljena naročila za izvoljenca; naposled taki glasovi, iz katerih ni razložno povzeti, kateri osobi veljajo, niso veljavni in se ne prištevajo oddanim glasovom.

Posledek izvršenega glasoštetja mora predsednik volilne komisije takoj naznaniti, in ako volitev poslanca z opravljeno volitvijo še ni dokončana, dostaviti, da se skupni rezultat vseh skupaj spadajočih glasovanj pozve v glavnem volilnem kraji.

§. 48.

Za izvoljenega poslanca se šteje tisti, kdor ima zá-se več nego polovico vseh oddanih veljavnih glasov.

Ako ima nadpolovično večino glasov zá-se več osob, nego je voliti poslancev, tedaj o tem, koga je šteti za izvoljenega poslanca, odločuje pretežnejša večina glasov, in kedar bi jih imelo več po onólíko glasov, odloči žreb, katerega vzdigne volilne komisije predsednik.

(Dalje prihodnjič.)

Zabavne stvari.

Podoba.

Povést.

Ruski spisal N. V. Gogolj. Preložil L. G. Podgoričan.

II.

(Dalje.)

„Govorica je, kar je navada, raznesla, da so njegovi kovčegi polni neštevilnih novcev, dragosti, brili-

jantov in vsakojakih zastavljenih reči, pa da mu ne dajó take koristi, kakoršno imajo navadno drugi dobičkarji. Posojal je rad novce in ustanovljal je, kar se je zdelo, jako ugodne roke plačilu; a z nekimi čudnimi računskimi razjasnila je napeljeval ljudi na neprimerne obresti. Taka vsaj je bila govorica. Kar pa je čudnejše bilo, nego vse drugo, in kar je moralo zadevati mnoge, — to je bila čudovita usoda vseh, ki so na posodi imeli njegove novce: vsi so nesrečno končali svoj život. Ali je bila to le ljudska dozdevnost, gnjusoben, lehkoveren blebet, ali nalašč razznanjena povest — to je ostalo neuganeno. Nekateri pripetljaji, ki so bili vstali o daljšem časi vsem pred očmi, ti pa so bili resnični in očiti.“

„Med tačasnim aristokratstvom je zgodaj pozornost vzbudil nekov mladenič znamenitega rodu, odlikoval se je uže za mladih let na državnem torišči, goreče je čestil vse samosvojno, vzvišeno, zagovarjal je vse, kar je rodila umetelnost in splodil človeški um, čutil je, da je mecen. Zgodaj ga je vredno odličila gospodarica sama, zaupala mu je važno čast, ki je popolnem ujemala se z njegovimi lastnimi zahtevki, — čast, ki je z njo mogel mnogo pripriditi učenosti in blagosti sploh. Mladi mogotec se je obsul z umetelniki, s pesniki, z učenjaki. Hotel je delo dati vsem, vse je razvnel. Prevzel je na svoj račun mnogo koristnih izdaj, preskrbel je mnogo naročil, objavil je vzbujajoče odmene, žrtvoval je mnogo novcev temu, a napósled je vse napravil. Nu, ker je bil polu velikodušnega podjetja, ni hotel popustiti svojega dela, iskal je povsodi na posodo, napósled pa je zatekel se k znanemu skopuhu. Izposodil si je znatno mnogo novcev in promenil se je popolnem v kratkem časi: začel je mučiti in preganjati o razvitku um in nadarjenosti. V vsaki stroki je nahajal stranko, krivo je sodil vsako besedo.“

„Na nesrečo se je tačas probudila francoska vstaja. Ta je pomagala mu z izgovorom njegovega mogoče raznega suma. V vsem je videl nekako uporno namero, v vsem je slutil temu dokaze. Napósled je bil tolik sumljivec, da je samega sebe imel na sumu, da je začel razglašati strašne, krivične tožbe in da je mnogo ljudi pehnil v nesrečo. Sam ob sebi lahko vsakdo umeje, da je táko početje prišlo do prestola samega. Velikodušna gospodarica se je prestrašila, a ker je bila polna plemenitega duha, ki je dičil nje ovenčano glavo, spregovorila je besede, ki niso mogle v vsi popolnosti priti do nas, ali njih globoka smisel je mnogim vtisnila se v srce.“

„Gospodarica je ojavila, da samovladna država ne zatira vzvišenega, plemenitega, podjetnega duha, da ne prezira in ne preganja plodovitega uma, pesništva, umetelnosti, temuč da so le samovladarji bili njih varuhi; da so Shakespear-i, Molier-i procvitali v njih velikodušnem zavetju, Dante pa ni mogel najti kota v svoji domovini; da pravi veleumi prikazujó se o vladarski bliščobi in mogočnosti v državi, pa ne o gnjusobnih političnih prikaznih in o republikanskem terorizmu, ki svetu doslé ni podaril še ni enega pesnika; da je treba odlikovati pesniške izdelke, ker le oni vzbujajo mir in prekrasno tihoto v duhu, a ne vznemirjenosti in ropota; da so učenjaki, pesniki in umetelnostim vsi gojitelji biseri in briljanti v vladarski kroni: z njimi da se ponáša in še več bleska dobiva doba slavnega vladarja. S kratka: ko je gospodarica govorila te besede, veličastno krasna je bila te trenutke. Jaz pomnim, da starčki o tem niso mogli govoriti brezi solz. Vsi so delež imeli v tej ojadi.“

„Našega národa ponosu na čast moram opomniti, da v ruskem srci zmirom biva čutje, ki brani zatiranca. Pokaznili so primerno aristokratske zaupnosti prevarico

Politične stvari.

Z a k o n

z . . . dné

s katerim se prenarejajo nekatera določila volilnega reda za deželni zbor vojvodine kranjske.

(Konec.)

§. 49.

Kedar se ni dosegla nadpolovična večina, tedaj je napraviti ožjo volitev gledé tistih poslancev, katere je še voliti.

§. 50.

Pri ožji volitvi smejo volilci svoje glasove dajati samo tistim, kateri so pri prvem glasošetji dobili relativno največ glasov z onimi, ki so dosegli nadpolovično večino.

V ožjo volitev je devati vselej po dvakrat toliko mož, kolikor je še voliti poslancev.

Kedar je onoliko glasov, odloči žreb, koga je djati v ožjo volitev.

Vsak glas, kateri pri ožji volitvi pripade komu takemu, ki ni bil vzeti v ožjo volitev, je neveljaven.

Ako so pri ožji volitvi vsi oddani veljavni glasovi med vse v to volitev vzete osebe razdeljeni tako, da vsakemu izmed njih pripade polovica vseh glasov, tedaj o tem, koga izmed njih je šteti za izvoljenega poslanca, odloči žreb, katerega vzdigne predsednik volilne komisije.

Ako se razven tega slučaja ne doseže nadpolovična večina, tedaj je ožjo volitev nadaljevati, dokler se za vse poslance, katere je voliti, ne doseže nadpolovična večina glasov ali zgoraj omenjena enaka porazdelba glasov med vse v ožjo volitev vzete osebe, v katerem zadnjem slučaji končno odloči žreb.

Tisti, ki imajo pravico voliti, pa pri prejšnjem voljenji niso oddali svojega glasu, ne smejo se zatega delj izključiti, da bi o sledeči volitvi ne izvrševali te svoje pravice.

§. 51.

Po končani volitvi se sklene o tem pisani zapisnik, katerega z glasovniki vred podpišejo člani volilne komisije, volilni komisar in zapisnikar, pridene se mu volilski imenik, glasovnik in podpisani glasovni vpisniki, veljavne, kakor tudi za neveljavne spoznane glasovnice, pri volitvah velikega posestva pa tudi morebitna pooblastila in preklicevalne listine, in pri volitvah kmetskih občin tudi volitveni spisi o volilnih možéh; to se vse skupno zapečati, zunaj napiše, kaj je notri ter izroči volilnemu komisarju.

Ako je volitev poslanca z volitvijo zvršena, mora volilni komisar volitvene spise poslati deželnemu načelniku, ako se pa glasovi za eno in isto poslanško volitev oddajajo v več volilnih zborih in ne samo v enem, mora volilni komisar volitvene spise poslati tistemu političnemu uradniku, kateremu je naloženo sestaviti skupni rezultat vseh skupaj spadajočih glasovanj.

Ako volitvenih spisov ne podpišejo vsi člani volilne komisije, tedaj je vzrok temu zapisati v volilni zapisnik.

§. 52.

V tistih slučajih, v katerih se glasovi za eno in isto poslanško volitev oddajajo v več volilnih zborih in ne samo v enem, mora v glavnem volilnem kraju iz dospelih volilnih spisov (§. 51.) sešteti ter spisati skupni rezultat vseh skupaj spadajočih glasovanj okrajni glavar, v čigar

okrajji je ta kraj ali pa oni uradnik, kateremu je to ukazal deželni načelnik.

Koga je šteti za izvoljenega, to določujeta §§fa 48. in 50. Ako pri volitvi pride do tega, da mora odločevati žreb, tedaj mora uradnik, kateremu pristoji zgoraj omenjeni uradni posel, povabiti dva volilca, ki se udeležujeta volitve, vpričo njiju vzdigniti žreb ter o tem spisati zapisnik, katerega je podpisati tudi obema pri tem udeleženima volilcema.

Ta uradnik mora, ako je treba (49.), napovedati ožjo volitev po vseh dotičnih volilnih krajih in volilnih zborih ter po nje zvršitvi postopati na isti način, da pozvé njen skupni rezultat.

Ko je določen končni skupni rezultat, je o tem pisani končni zapisnik z vsemi od volilnih komisij dospelimi spisi vred poslati deželnemu načelniku.

Ako je bilo treba ožje volitve, velja to tudi o vseh to naredbo utemeljujočih spisih.

§. 53.

Deželni načelnik mora pregledavši dospеле volitvene spise vsakemu izvoljenemu poslancu, zoper katerega ni nobenega v §. 18 predpisanih izključevalnih vzrokov, izdati in vročiti volitveno potrdilo.

To volitveno potrdilo daje izvoljenemu poslancu pravico, stopiti v deželni zbor in na postavi tega potrdila je misliti, da je njegova volitev veljavna, dokler se nasprotno ne spozna.

Vse volitvene spise mora deželni načelnik poslati deželnemu odboru; ta jih mora presoditi ter o njih poročati deželnemu zboru, kateremu pristojí razsodba o tem, je li izvoljenega potrditi ali ne.

Člen II.

Mojemu ministru notranjih stvari je naročena tega zakona zvršitev.

Spomini

na veliko slavjansko romanje v Rim leta 1881.

Spisuje Jos. Levičnik.

(Dalje.)

Med tem je bila maša minula; mnogo Poljakov je prišlo za nami v gostilno, in od njih izvedeli smo, da na pr. v pol ure odrinejo proti kolodvoru. Ta čas porabiti smo hoteli mi za našo pobožnost, napotili se proti cerkvi nazaj, in med potjo nakupili si nekoliko spominkov. (Ker si s fotografijami človek še pozneje lahko v spomin kliče razne stvari, kupil sem si podobo zunanjega cerkvenega lica, zunanjo in znotranjo stran Marijne hišice, in pa podobo Marijno, kakoršna se nahaja v hišičnem altarju.) Ko smo prišli na prostorni trg, ogledali smo si ga malo bolj natančno. Osredok njegov okinčan je z lepim kamnitnim vodnjakom, iz katerega vre iz srede bistra studenčina v visokih skokih. Poslopje k desni roki je tako zvana apostoljska palača. V njej so stanovali papeži, kedar so dohajali v Loretto k Mariji na božji pot. (Vsa ta okrajna spadala je poprej k papeževim deželam.) Palača k levi, po svoji zunanosti jako lepa, je jezuitski kolegij; vendar ne vem za gotovo, so li imenovani redovniki še gospodarji te zgradbe ali ne.

Nas zanimala je vendar pred vsem le prekrasna cerkev, katera je uže v svoji zunajnosti enaka prelepemu altarju. Dozidana je bila leta 1588. po papežu Sikstu V. (tedaj zopet delo papeža!) Nad glavni por-